

ט' בתמוז, התש"פ
1 ביולי, 2020
מספר תלונה: 208/20

לכבוד
עו"ד יוסף עזרא
באמצעות דוא"ל: yossef@ezra-law.co.il

שלום רב,

הנדון: תלונתך מיום 11.05.2020

עיקרי תלונתך

1. עיקר תלונתך שבנדון נסוב על ההחלטה לסגור את תיק החקירה נגד היועץ המשפטי לממשלה, ד"ר אביחי מנדלבליט (להלן: "ד"ר מנדלבליט"), שנפתח בעקבות מעורבותו בפרשה המכונה "פרשת הרפז" (להלן גם: "התיק"), עת ששימש כפרקליט הצבאי הראשי.
2. לדבריך, מעדויות שפורסמו בתקשורת בתקופה האחרונה עולה, לכאורה, כי הנסיבות שהביאו לסגירת התיק נגד ד"ר מנדלבליט אינן עולות בקנה אחד עם מנהל תקין ושמירה על טוהר המידות ושלטון החוק. לטענתך, נראה כי עדויות וראיות רבות לא עמדו לפני הנוגעים בדבר בזמן הרלוונטי, וכי כיום עושה ד"ר מנדלבליט מעשים הפוגעים באמון הציבור, אשר יש בהם לסכל בירור האמת.
3. נוסף על כך טענת, כי מינויו של ד"ר מנדלבליט לממלא מקום פרקליט המדינה נגוע בחוסר תום לב לכאורה, ובוצע בזמן קריטי, לאחר שממלא מקום פרקליט המדינה היוצא, עו"ד דן אלדד (להלן: "עו"ד אלדד"), החל בבדיקת עניינו של ד"ר מנדלבליט. בנסיבות אלה, הזהרת מפני פגיעה אפשרית בעבודת הפרקליטות.
4. לתלונתך צירפת פניה למבקר המדינה, אותה הגשת יחד עם פונים נוספים, כולם עורכי דין, במסגרתה ביקשתם כי מבקר המדינה יפתח בחקירה בכל הנוגע לסגירת התיק. טענתם, כי הנכם רואים לעצמכם חובה לפנות למבקר המדינה בקריאה לבדיקה בנוגע למידע, אשר פורסם זה מכבר באמצעי התקשורת, בנוגע להתנהלותו של ד"ר מנדלבליט ונסיבות סגירת התיק.

5. בפנייתכם האמורה למבקר המדינה טענתם, בין היתר, את הטענות הבאות:

א. לפי פרסומים בתקשורת, ביום 26.4.2020, לאחר שהחל בבדיקה בעניין סגירת התיק, העביר ממלא מקום פרקליט המדינה דאז, עו"ד אלדד, את הנושא לבדיקת מבקר המדינה, והדבר עורר את כעסו של ד"ר מנדלבלית והביא אותו לתקוף את עו"ד אלדד בצורה חסרת תקדים בחומרתה, תוך האשמת עו"ד אלדד בהאשמות אישיות ומקצועיות קשות, והבעת התנגדות להארכת כהונתו של האחרון. בעקבות זאת, פרסם עו"ד אלדד הודעה מטעמו, ולפיה הודעתו האמורה של ד"ר מנדלבלית באה לסכל את הבדיקה הנערכת בעניינו.

ב. לדידכם, התפרצות זו של ד"ר מנדלבלית והתנגדותו לקיום הבדיקה בדבר תקינות הליכי סגירת התיק בעניינו, מעוררות שאלות רבות ומעלות ספקות, באשר למידע הטמון בתיקים שנסגרו.

ג. לדבריכם, ד"ר מנדלבלית מסתתר תחת צו איסור פרסום גורף, שהוצא לבקשתו, על הקלטות של שיחות ארוכות אותן ניהל עם מעורבים בפרשה, ומהמעט שפורסם עולה תמונה של חשד כבד להתנהלות, שיש בה משום מעשים פליליים, ובהם שיבוש מהלכי חקירה, הדלפה של חומרי חקירה ומהלכי חקירה לגורם הנחקר, והסתרת מידע, הכל כאשר ד"ר מנדלבלית שימש בתפקיד בכיר בצה"ל, ולמעשה נהנה מאמון היועץ המשפטי לממשלה דאז, עו"ד יהודה וינשטיין (להלן: "עו"ד וינשטיין").

ד. ביום 30.4.2020, פרסמה העיתונאית איילה חסון חוות דעת משנת 2014, נושאת הכותרת "חוות דעת – אביחי מנדלבלית – חקירה באזהרה", אשר נכתבה על ידי עו"ד טוני גולדנברג מפרקליטות מחוז ת"א (פלילי) (להלן: "עו"ד גולדנברג"). בחוות הדעת נכתב, לדבריכם, כי ד"ר מנדלבלית צריך לעמוד לדין בפרשת הרפז בעבירות חמורות של מרמה, הפרת אמונים ושיבוש מהלכי חקירה, וכי קיים חשד סביר לכך, שד"ר מנדלבלית שיטה בעוזרו של עו"ד וינשטיין והסתיר ממנו, במכוון, את ידיעתו באשר למקום בו מצוי מסמך, אשר היווה ראיית זהב בפרשת הרפז (להלן: "מסמך הרפז"), ואולי אף ניסה לחבל בחקירת הפרשה ולסכל תוצאותיה. לא זו אף זו, על פי אותה חוות דעת, ד"ר מנדלבלית אף ניצל את העובדה שעו"ד וינשטיין היה מעדכן אותו במסגרת תפקידו כפרקליט צבאי ראשי, והוא העביר מידע שהגיע לידיו בנוגע לעמדת החוקרים, אל אחד הנחקרים.

- ה. ביום 8.5.2020 פרסמה איילה חסון כתבה נוספת, במסגרתה נטען, כי קיימת הקלטה, בה נשמע ד"ר מנדלבליט אומר לרמטכ"ל דאז, גבי אשכנזי, את הדברים הבאים: "אני אסגור לך את העניין... אני אדאג שהסגנית שלי תסגור את זה... אני אדאג ששוקי למברגר יהיה שם ויטה את הכף לטובתנו", והרמטכ"ל משיב לו: "גם המפכ"ל איתנו והוא דואג לנו". על פי פרסום נוסף של העיתונאי בועז גולן, מהקלטת השיחות בין ד"ר מנדלבליט לרמטכ"ל דאז, עולה, כי ד"ר מנדלבליט אמר: "זה שאני שם מישהי מאצלי... מישהו שישמור עלינו".
- ו. לטענתכם, הדברים חמורים ומצביעים על רשת שיתוף פעולה של בכירי מערכת האכיפה, וכן על כך שד"ר מנדלבליט קשר עצמו לרמטכ"ל וראה עצמו כשותפו, ואף פעל לכאורה לשתול "חפרפרת" בחקירת פרשת הרפז ולהביא לשיבוש חקירה.
- ז. בנוסף, טענתם, כי הדברים מראים קשר בין ד"ר מנדלבליט לבין האחים, עורכי הדין יהושע ושלמה למברגר, ומבהירים, מדוע פעל ד"ר מנדלבליט למינויו של עו"ד שלמה למברגר לתפקיד ממלא מקום פרקליט המדינה. דבר זה מעורר שאלות נוספות, לשיטתכם, אודות ניגוד העניינים של ד"ר מנדלבליט סביב מינויי נוגעים בדבר ופרסום פרטי הפרשה.
- ח. ביום 1.5.2020 נחשף בעיתון "ידיעות אחרונות", כי הוצעה פשרה, לפיה עו"ד אלדד יסיים את תפקידו הזמני כממלא מקום פרקליט המדינה וישוב לתפקידו הקודם, בעוד שעניינו של ד"ר מנדלבליט "יישאר מאחור". לדבריכם, דומה כי דבר זה נעשה כדי שעניינו של ד"ר מנדלבליט יישארו ללא בדיקה.
- ט. הוספתם וטענתם, כי פרקליט המדינה הינו הדמות היחידה שיש בכוחה לפתוח בחקירה כנגד היועץ המשפטי לממשלה, וכאשר ד"ר מנדלבליט נטל לעצמו את סמכויות פרקליט המדינה, הוא יצר מצב שלא יעלה על הדעת, בגינו לא ניתן לפתוח בחקירה נגד ד"ר מנדלבליט, ובו הוא עצמו מופקד על שמירת הראיות בעניינו. זאת, בייחוד על רקע האמור בכתבתה של איילה חסון, לפיו ראיות בתיק מצויות בכספת פרקליט המדינה.
6. על פי הנתען בפנייתכם, סביר להניח כי הגילויים החדשים בפרשה, אשר פורסמו לאחרונה ופורטו לעיל, לא היו בזמנו לנגד עיני הגורמים הרלוונטיים – מבקר המדינה, פרקליטות המדינה, בית המשפט שדן בעניין, וועדת האיתור לתפקיד היועץ המשפטי

נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות (נת"ס)
משרד המשפטים

- לממשלה; שאם לא כן, לטענתכם, סביר להניח כי התוצאות וההחלטות היו שונות מכפי שהן כיום. משכך, לטענתכם, קיים צורך בבדיקה חדשה.
7. הוספתם וטענתם, כי החשדות וההאשמות המתוארים לעיל, לרבות חלקי המידע והציטוטים שפורסמו, פגעו פגיעה קשה וחמורה באמון הציבור, וערערו את יושרם וכשירותם של ראשי מערכת אכיפת החוק בעיני הציבור. לפיכך, האינטרס הציבורי מחייב בדיקה מעמיקה של התיק ושל הסיבות שהובילו לסגירתו.
8. במכתבנו אליך מיום 11.5.2020 מסרנו, כי כל עוד מתברר נושא פנייתך על ידי מבקר המדינה, הרי שהנציבות מנועה, על פי דין, מלברר תלונתך. ברם, לאחר שנמסר לנו כי מבקר המדינה החליט שלא לטפל בפנייתך, מצאתי להידרש לתלונתך.
9. במכתבנו מיום 17.5.2020 הודענו, כי הנציבות לא תערוך בירור בנוגע להתנהלותו של ד"ר מנדלבליט בפרשת הרפז, משבתקופה הרלוונטית שימש הלה כפרקליט הצבאי הראשי, והפרקליטות הצבאית אינה נמנית עם מבוקרי הנציבות, על פי חוק נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות, ה'תשע"ו – 2016 (להלן: "חוק הנציבות").
10. בנוסף הדגשנו, כי במלאכת בירור תלונתך לא תידרש הנציבות להחלטת הפרקליטות לסגור את התיק נגד ד"ר מנדלבליט בפרשת הרפז, משום שהחלטה זו כבר נבחנה והתבררה על ידי מספר גורמים, ובכללם מבקר המדינה ובית המשפט העליון בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק.
11. משכך, הבהרנו, כי במסגרת בירור תלונתך, אתמקד בשאלה, האם ידוע, כיום, על קיומו של חומר רלוונטי לחקירת פרשת הרפז, ובכללו זה שפורסם בתקשורת ונזכר בתלונתך, אשר לא היה בפני הפרקליטות, עת החליטה על סגירת התיק.
12. בצד זאת, במהלך בירור התלונה התעוררה סוגיה נוספת, שאף אותה מצאתי לברר, ועניינה – החלטת הפרקליטות בדבר עילת הסגירה של התיק בעניינו של ד"ר מנדלבליט ותיעודה ברישום המשטרה.
13. באשר לטענתך הנוספת בדבר הבעייתיות במצב הדברים כיום, בו נתונות ליועץ המשפטי לממשלה גם סמכויותיו של פרקליט המדינה – טענה זו מתבררת בימים אלו במסגרת תלונה אחרת שהוגשה לנציבות (תלונה מס. 207/20). אשר כך, איני נדרש אליה, בשלב זה, במסגרת החלטתי זו.

14. אשר לטענתך בעניין קיומו של צו איסור פרסום – לא התבררו בפניי פרטיו של צו כזה, וממילא מדובר בעניין שנתון להחלטה שיפוטית, אשר לא לי להתערב בו.
15. כאמור במכתבנו אליך מיום 17.05.2020, תלונתך הועברה לקבלת התייחסות הגורמים הרלוונטיים. ביום 7.6.2020 התקבלה התייחסותו של עו"ד שלמה למברגר, המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים) (להלן: "עו"ד למברגר"). ביום 18.6.2020 התקבלה התייחסותו של ד"ר גיל לימון, עוזר בכיר ליועץ המשפטי לממשלה.
16. נוסף על ההתייחסויות האמורות, שנתקבלו בכתב, קיימתי פגישות עם הגורמים הבאים ושמעתי את דבריהם בנושא:
- א. ביום 15.6.2020 התקיימה פגישה עם עו"ד גולדנברג, במסגרתה מסרה האחרונה לנציבות חומרים רלוונטיים שהיו ברשותה, ובעקבותיה התקיימו עמה מספר שיחות והתכתבויות לצורך השלמת דבריה.
- ב. ביום 21.6.2020 התקיימה פגישה עם פרקליט המדינה היוצא, עו"ד שי ניצן (להלן: "עו"ד ניצן"), ובעקבותיה נמסרה לנציבות תרשומת שערך עו"ד ניצן ביום 16.3.2017.
- ג. ביום 23.6.2020 התקיימה פגישה עם ד"ר מנדלבליט, זאת לאחר מספר התכתבויות עם לשכתו, אשר במהלכן נמסרו לנציבות חומרים רלוונטיים לבירור התלונה.

דיון והכרעה

פתח דבר

17. אבקש לפתוח את החלטתי בהתייחסות לטיב היכרותי האישית והמקצועית עם ד"ר מנדלבליט ולאפשרות השפעתה על טיפולי בתלונה שלפניי, הנוגעת לענייניו.
18. ד"ר מנדלבליט שימש כפקודי בצה"ל, במשך כשנתיים החל משנת 1988, במספר תפקידים, ומאז נפגשו דרכינו לא פעם, הגם שלא בתדירות גבוהה, בבחינת מכרים ותיקים.
19. כלל יסוד בשיטת משפטנו הוא, כי אל לו לעובד הציבור להימצא במצב, בו קיימת אפשרות ממשית של ניגוד עניינים, בין אינטרס הציבור עליו הוא מופקד לבין אינטרס אישי, חפצי או אחר העומד מנגד.

20. עם זאת, לעיתים עשויות להתגבש נסיבות, היוצרות הכרח להפעלת סמכותו של עובד הציבור, אף שהוא מצוי במצב של ניגוד עניינים (בג"ץ 531/79 **סיעת הליכוד בעיריית פתח-תקוה נ' מועצת עיריית פתח-תקוה**, פ"ד לד(2) 575, 569, 586 (1980)). **נסיבות אלו מוגדרות בכתובים כ"כורח השעה" (bias by necessity).**

21. קבלת החלטה בנסיבות של "כורח השעה" עשויה להידרש עקב הוראות הדין, המורות לפלוני להיות בעל סמכות להכריע בעניינו של אלמוני, חרף ניגוד עניינים אפשרי. במקרים רבים, ההכרח לקבל החלטה במצב של ניגוד עניינים הוא תולדה של מציאות נתונה, במסגרתה אין בעל סמכות אחר, מלבד עובד הציבור המצוי בניגוד עניינים, המוסמך לקבל החלטה באותן נסיבות; או כאשר קיים בר סמכא אחר הרשאי להחליט בנדון, אך "אפשרות זו היא לא תקינה או לא יעילה או לא ראויה מסיבה אחרת, עד כדי כך שהיא אינה חלופה נאותה" (יצחק זמיר "ניגוד עניינים במרחב הציבורי" **ניגוד עניינים במרחב הציבורי: משפט, תרבות, אתיקה, פוליטיקה** 225, 296 (דפנה ברק-ארז, דורון נבות ומרדכי קרמניצר עורכים, 2009) (להלן: "זמיר"); טנה שפניץ **ניגוד עניינים במגזר הציבורי למעשה ולהלכה** 370-374 (2013); בג"ץ 415/19 **לוי נ' שר הפנים**, פסקה 36 (21.4.2020)).

22. כך, למשל, דחה בית המשפט העליון עתירה, שהוגשה, בין היתר, נוכח העובדה שמשטרת ישראל נתבקשה לחקור חשד לביצוע עבירה פלילית על ידי השר לביטחון הפנים, כאשר לטענת העותרים חוקרי המשטרה מצויים בניגוד עניינים מובנה, עת הם נאלצים לחקור את השר הממונה עליהם. אף שהלכה למעשה, ישנם גופי חקירה ציבוריים אחרים המוסמכים לנהל את החקירה, כגון הרשות לניירות ערך או הרשות להגבלים עסקיים, קבע בית המשפט העליון, כי חרף ניגוד העניינים הנטען, אין גוף אחר מלבד משטרת ישראל, שיש בידו הכישורים המקצועיים הנדרשים לניהול חקירה מסוג זה (זמיר, 296-297; בג"ץ 8192/04 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ראש-הממשלה**, פ"ד נט(3) 145, 156 (2004)).

23. דוגמא אחרת היא העמדה, המבוססת על דוקטרינת "כורח השעה", לפיה בית המשפט ידון בסכסוך משפטי הנוגע לשכרם של שופטים, הגם שאין מחלוקת כי אף לשופטים היושבים בדין, כפי כלל השופטים, יש אינטרס אישי של ממש באותו עניין (בג"ץ 3262/95 **פורז נ' ממשלת ישראל**, פ"ד מט(3) 153, 161 (1995); בג"ץ 508/83 **מעוף**

נתיבי אויר בע"מ נ' שר התחבורה, פ"ד לח(3) 533, 547 (1984)). בנסיבות אלו, ברי כי אין בעל סמכות אחר המוסמך לבחון את הסוגיה.

24. בנסיבות דנן, הנציבות היא הגוף הציבורי המוסמך לבחון, מכוח חוק, תלונות נגד מייצגי המדינה בערכאות, אשר על פי הטענה ביצעו מעשה "בניגוד לחוק או בלא סמכות חוקית או בניגוד למינהל תקין או שיש בו משום התנהגות או התנהלות בלתי ראויה" (סעיף 12(א) לחוק הנציבות). היועץ המשפטי לממשלה, כידוע, הוא אחד ממייצגי המדינה בערכאות (סעיף 1(1) לחוק האמור).

25. אכן, לכאורה, ענייניה של התלונה עשויים היו להיבחן במסגרת בדיקה מערכתית של מבקר המדינה, אלא שמבקר המדינה מסר, כי אין בכוונתו להידרש לטיפול בסוגיות מושא תלונה זו.

26. במצב דברים זה, נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות היא הגוף היחיד המוסמך להדרש לתלונה בעניין התנהלות היועץ המשפטי לממשלה, ולפיכך, על יסוד דוקטרינת "כורח השעה", הנני סבור כי אין בהיכרותי הטובה עם הנילון כדי לשמש אבן נגף מפני בירור התלונה.

27. להלן אתייחס בנפרד לכל אחד מן הנושאים, אותם מצאתי, כאמור, לברר.

היקף החומר שעמד לפני גורמי אכיפת החוק

28. השאלה שהונחה לפתחי במסגרת התלונה, היא האם ידוע, כיום, על חומר רלוונטי לחקירת פרשת הרפז, לרבות זה שפורסם בתקשורת, אשר לא היה בפני הפרקליטות עובר להחלטתה לסגור את תיק החקירה נגד ד"ר מנדלבליט בעניין זה.

29. עו"ד למברגר טען בהתייחסותו, כי החומרים שפורסמו לאחרונה בתקשורת ואשר נזכרים בתלונתך, הנם חוות דעתה של עו"ד גולדנברג, הפרקליטה המלווה, וכן חלק מתמליל הקלטה, אשר על פי פרסומים, אוחסנה – כביכול, משיקולים זרים – בכספת פרקליט המדינה (להלן: "הקלטת האזנת הסתר").

30. לדברי עו"ד למברגר, מבלי להיכנס לשאלה כיצד חומרים פנימיים ורגישים כגון דא, המצויים לכאורה בכספת פרקליט המדינה, מצאו את דרכם בעת הזו אל אמצעי התקשורת, הרי שלעניין זה יש להזכיר, כי במסגרת החקירה בפרשת הרפז, נחקר ד"ר מנדלבליט בגין שני נושאים: האחד, השעה בה נודע לו, ביום 9.8.2010, על הימצאות

עותק מסמך הרפז בידי הרמטכ"ל דאז, וכנגזרת מכך, האם הסתיר מהיועץ המשפטי לממשלה דאז את דבר הימצאות המסמך בידי הרמטכ"ל; והשני, עדכונים שמסר לרמטכ"ל על אודות ישיבות שהתקיימו אצל היועץ המשפטי לממשלה דאז, בחודש ספטמבר 2010, בזמן שהרמטכ"ל לא היה חשוד בשום מעשה עבירה ולא התנהלה נגדו כל חקירה פלילית.

31. באשר להקלטת האזנת הסתר, מסר עו"ד למברגר כדלקמן:

א. כל ההקלטות הנוגעות לאירועים המתוארים לעיל, ובכלל זה הקלטת האזנת הסתר, היו מוכרות לגורמי אכיפת החוק שעסקו בעניין אותה עת, במסגרת ההחלטה לחקור את ד"ר מנדלבליט באזהרה. ד"ר מנדלבליט נחקר על תוכן של אותן הקלטות, לרבות על תוכנה של הקלטת האזנת הסתר, והשיב לכל השאלות שנשאל עליהן.

ב. יחד עם זאת, תוך כדי חקירתו אודות הקלטת האזנת הסתר, ולאחר שכבר נשאל עליה שאלות, התברר לראשונה, כי ההקלטה נמשכה על אף שהרמטכ"ל דאז הורה למזכירתו להפסיק את ההקלטה האוטומטית, הוראה שהפכה את השיחה להאזנת סתר. משכך, הורתה עו"ד גולדנברג, כי מאותו רגע ואילך, אין להמשיך לעשות שימוש בהקלטה זו, וכי יש לשים את הקלטת האזנת הסתר והתמליל במעטפה סגורה, בהתאם לחוק האזנת סתר, תשל"ט-1979.

ג. הקלטת האזנת הסתר הוכנסה לכספת המשטרה, מהטעם שהייתה מניעה משפטית להמשיך לעשות בה שימוש, ולא מכל סיבה אחרת. כל טענה אחרת, המייחסת שיקולים זרים ופסולים ל"גניזת" ההקלטה, או לשימוש כזה או אחר שנעשה בה, היא טענה שקרית שאין לה כל בסיס.

32. עוד מסר עו"ד למברגר, כי בסיום החקירה, ולאחר שכלל חומרי החקירה שנאספו נבחנו ונסרקו עד דק, כמו גם חוות הדעת של גורמי הפרקליטות, החליט עו"ד וינשטיין לגנוז את התיק. חוות דעתו המפורטת עמדה הן בפני ועדת האיתור למשרת היועץ המשפטי לממשלה, הן בפני ממשלת ישראל שאישרה את מינויו של ד"ר מנדלבליט לתפקיד, והן בפני בית המשפט העליון בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק בעתירה נגד המינוי.

33. עו"ד למברגר ציין עוד, כי במסגרת הדיון שהתקיים בבית המשפט העליון, כאמור, לאחר בחינת חוות דעתו של עו"ד וינשטיין, התייחסותו של ד"ר מנדלבליט, וכלל כתבי הטענות הרלוונטיים, קבע בית המשפט פה אחד, בהרכב של חמישה שופטים, שלא נפל פגם בהתנהלותו של ד"ר מנדלבליט, שיש בו כדי למנוע את מינויו לתפקיד היועץ המשפטי לממשלה (בג"ץ 43/16 תנועת אומ"ץ נגד ממשלת ישראל) (1.3.2016). בפסק דין מפורט ומנומק ניתחו השופטים את הדברים, בחנו את משמעות התנהלותו של ד"ר מנדלבליט באירוע הנחקר, וקבעו פה אחד, כי יש לדחות את העתירה.

34. עו"ד למברגר סיכם דבריו בציינו, כי לא ידוע לפרקליטות על חומרים רלוונטיים לחקירת הפרשה, שלא היו בפני הפרקליטים המטפלים בעת ההחלטה על סגירת התיק, או בשלבים מוקדמים יותר, במהלך הטיפול בתיק. כלל החומרים שפורסמו בתקשורת, הנזכרים בתלונה, היו בפני אלה שעסקו בפרשה בעת הטיפול בה, ואין בפרסומים מהעת האחרונה כדי לחדש דבר.

35. עו"ד גולדנברג מסרה לנציבות, כי היא זו שהורתה, במהלך חקירתו של ד"ר מנדלבליט, לגנוז את הקלטת האזנת הסתר ולהכניסה למעטפה. לדבריה, בתחילה איש לא שם לב שמדובר בהאזנת סתר, לרבות ד"ר מנדלבליט עצמו, שההקלטה הושמעה לו במהלך החקירה, והוא אף התייחס אל האמור בה. אולם, כעבור יומיים, לאחר שד"ר מנדלבליט שם לב לכך שמדובר בהאזנת סתר, והסב לכך את תשומת לבם של החוקרים, מיד נגנזה הקלטת האזנת הסתר ונמחקה כל התייחסות אליה.

36. השתלשלות עניינים זו תוארה באופן דומה גם בדבריו של ד"ר מנדלבליט.

37. לדברי עו"ד גולדנברג, ההנחיה המחייבת בעניין זה היא, כי אם חומר מסווג כהאזנת סתר – חובה למחוק מחומר החקירה כל התייחסות לתוכנו, כאילו לא היה קיים מעולם. כך נעשה, וממצאי החקירה בעניינו של ד"ר מנדלבליט לא התבססו על הקלטת האזנת הסתר, אשר הוצאה מחומרי החקירה.

38. יחד עם זאת, ובהתחשב באיסור להתייחס לתוכן ההקלטה – הרושם הברור שהתקבל אצל כל הגורמים שהיו מודעים לתוכן האמור, כך עו"ד גולדנברג, הוא כי לא היה בו כדי לגרום לשינוי משמעותי מבחינה ראייתית או מבחינת שיקולי העמדה לדין.

39. הנה נא, מהתייחסות הפרקליטות עולה בבירור, כי כלל החומרים הרלוונטיים לחקירתו של ד"ר מנדלבליט בפרשה, ובכלל זה החומרים שמצאו את דרכם אל אמצעי התקשורת, עמדו בפני גורמי החקירה והפרקליטות בזמן אמת.

40. זאת, למעט הקלטה אחת, הקלטת האזנת הסתר, שאף היא עמדה, בשלב הראשון, לנגד עיניהם של חוקרי המשטרה והפרקליטות. אולם, משהתגלה מאוחר יותר כי מדובר בהאזנת סתר, התעלמו גורמי אכיפת החוק מקיומה מאותו מועד ואילך, כנדרש מהם על פי חוק.

41. אזכיר, כי בהתאם לעמדת גורמי אכיפת החוק עצמם, כאמור לעיל, לא היה בכוחה של הקלטת האזנת הסתר להביא לשינוי מבחינה ראייתית או להשפיע על שיקולי ההעמדה לדין בעניינו של ד"ר מנדלבליט.

42. הילכך, משנחה דעתי כי חומר החקירה, המותר על פי דין, עמד בפני גורמי החקירה ומקבלי ההחלטות, לא מצאתי לקבל טענתך, לפיה לא עמד בפניהם כלל החומר הרלוונטי לחקירת פרשת הרפז עובר לקבלת ההחלטה בעניינו של ד"ר מנדלבליט.

ההחלטה בדבר העילה לסגירת התיק

43. הבסיס לדיון בעניין זה הוא החלטתו של עו"ד וינשטיין, היועץ המשפטי לממשלה דאז, לגנוז את תיק החקירה בעניינו של ד"ר מנדלבליט (להלן גם: "ההחלטה").

44. אולם, כפי שיבואר בהמשך, הדיון בשאלת העילה שבגינה יש לסגור את התיק (להלן: "עילת הסגירה") החל חודשים לפני קבלת ההחלטה, ועד היום טרם בא לכלל סיום. להלן תפורט השתלשלות העניינים בנושא זה, כפי שזו עולה מכלל החומר שהובא לפני.

הרקע העובדתי הנוגע לעילת הסגירה

45. ביום 21.10.2014, מספר חודשים לאחר סיום החקירה בעניינו של ד"ר מנדלבליט, כאשר הלה משמש בתפקיד מזכיר הממשלה, פנו באי כוחו לעו"ד וינשטיין ולעו"ד ניצן, וביקשו להיפגש עם עו"ד וינשטיין, תוך שהביעו עמדתם, כי יש להורות על סגירת התיק בהיעדר אשמה. כעבור כחודש, ביום 19.11.2014, התקיימה פגישה בין ד"ר

מנדלבלית לבין עו"ד וינשטיין, בנוכחות עו"ד ניצן וצוות הפרקליטים שטיפל בתיק החקירה. בפגישה עלתה, בין היתר, הטענה בעניין סגירת התיק בעילת העדר אשמה.

46. ביום 12.12.2014, סיימה עו"ד גולדנברג לערוך את חוות דעתה לגבי התיק, ובמסגרתה המליצה לגנוז את התיק בעילה של חוסר ראיות מספיקות. בפנייתה לפרקליט המדינה מאותו יום ציינה, כי הניתוח הכולל של הראיות, המובא בחוות דעתה, חשוב גם כדי לדחות את קריאת בא כוחו של ד"ר מנדלבלית לגנוז את התיק בהעדר אשמה.

47. בהמשך לכך, לאורך חודש ינואר 2015, התקיים שיח בנושא (בהתכתבות), בין גורמים שונים בפרקליטות ובמשרד המשפטים. במסגרת השיח עלו עמדות שונות באשר לעילת הסגירה – עמדת אחד מהפרקליטים היתה, כי יש לסגור את התיק מחוסר אשמה, והאחרים סברו, כי עילת הסגירה הנכונה היא חוסר ראיות, או עילה לפיה בהתחשב במכלול נסיבות העניין, אין מקום להגשת כתב אישום. עמדות אלה הובעו וחודדו גם מאוחר יותר, ביום 16.2.2015, במסגרת דיון בנושא שהתקיים במשרד המשפטים, בהשתתפות עו"ד וינשטיין, עו"ד ניצן ופרקליטים וגורמים נוספים מהמשרד.

48. פרקליט המדינה דאז, עו"ד ניצן, גרס כי אין לסגור את התיק מהעדר אשמה, אך יש לסגור אותו על יסוד שתי עילות הסגירה האחרות – חוסר ראיות ובחינת מכלול הנסיבות – במשולב. כאשר נשאל עו"ד ניצן במהלך הדיון האמור, מה ייכתב במחשב המשטרה, מיאן להחליט לפי מה שכתוב במחשב. בסופו של דיון, אימץ עו"ד וינשטיין את עמדתו של עו"ד ניצן לעניין סגירת התיק בעילה משולבת.

49. מספר ימים לאחר מכן פנתה עו"ד גולדנברג לעו"ד ניצן, והמליצה לנסח את עילת הסגירה המשולבת, באופן שלמחשב המשטרה תוזן העילה "היעדר ראיות מספיקות". לדברי עו"ד גולדנברג, מאז היא פנתה אל עו"ד ניצן בכמה הזדמנויות, עד לחודש ינואר 2016, עת דווח על גניזת התיקים נגד יתר החשודים בפרשת הרפז, בבקשה לקבלת הנחיה בדבר הזנת עילת הסגירה במחשב, ובכל אותן ההזדמנויות נמנע עו"ד ניצן מלהורות על אופן סגירת התיק במחשב המשטרה.

50. ביום 19.1.2015 פנה ד"ר מנדלבלית לעו"ד וינשטיין, באמצעות בא כוחו, בבקשה נוספת לגנוז את התיק בעילה של חוסר אשמה. במסגרת זו ביקש ד"ר מנדלבלית, כי ככל שנסקלת האפשרות לסגור את התיק בעילה אחרת, ייערך לו שימוע בפני היועץ המשפטי לממשלה, כדי שיהיה בידו לשכנע כי על התיק להיסגר בעילת חוסר אשמה.

בקשתו זו סורבה במכתב מיום 30.3.2015, וביום 7.4.2015 הודיע ד"ר מנדלבליט על כוונתו לעתור לבג"ץ בעניין זה.

51. מספר ימים לאחר מכן הגיש ד"ר מנדלבליט עתירה לבג"ץ בעניין דחיית בקשתו האמורה.

52. ביום 17.5.2015 החליט בג"ץ לדחות את העתירה, וקבע, בין היתר, כי: "זמנה של הביקורת השיפוטית – אם בכלל יתעורר הצורך בכך – טרם הגיע. אם וככל שיתממש חששו של העותר, שמורות לו כל טענותיו, לרבות עצם ההבחנה בין עילות הסגירה, נפקות עילת הסגירה בעניינו... וכיוצא בזה".

53. כעבור שלושה ימים, ביום 20.5.2015, ניתנה החלטתו של היועץ המשפטי לממשלה דאז, עו"ד וינשטיין, אודות סגירת התיק. במסגרת ההחלטה צוין:

"אשר לחשד לביצוע עבירה של שיבוש מהלכי משפט [...] המלצת פרקליט המדינה לגנוז את תיק החקירה בעניין זה התבססה על קשיים ראייתיים מסוימים להוכחת ביצועה של העבירה האמורה על ידי מנדלבליט ברמת ההוכחה הנדרשת במשפט פלילי [...]. וכן על כך שגם בהתעלם מהקשיים הראייתיים, מכלול נסיבות האירוע כולו... מובילים למסקנה כי אין הצדקה להגיש נגדו כתב אישום [...] אשר לחשד לביצוע עבירה של מרמה והפרת אמונים [...] סבר פרקליט המדינה כי הגם שיש בראיות לגלות התנהגות בעייתית, מצויה היא ברף הנמוך, וככזו איננה מצדיקה העמדה לדין פלילי".

54. בסיום ההחלטה הוסיף עו"ד וינשטיין, כי: "אני סבור כי יש מקום לאמץ את המלצת פרקליט המדינה ולגנוז את תיק החקירה נגד מנדלבליט, מן הטעמים שפורטו בחוות דעתו, וכך אני מחליט".

55. צא וראה, עילת הסגירה לא צוינה מפורשות בהחלטה שיצאה מלפני עו"ד וינשטיין, ובהמשך לכך, התיק – על פי הרישומים במחשב המשטרה – נותר פתוח.

56. ביום 3.1.2016 החליטה הממשלה לאשר את מינויו של ד"ר מנדלבליט לתפקיד היועץ המשפטי לממשלה, לאחר שוועדת האיתור, שהוקמה לשם כך, המליצה על מינויו.

57. במסגרת העתירה שהוגשה לבית המשפט העליון נגד מינויו (בג"ץ 43/16 תנועת אומ"ץ נגד ממשלת ישראל (1.3.2016), להלן: "העתירה נגד המינוי"), טען ד"ר מנדלבליט, כי תיק החקירה בעניינו בפרשת הרפז נסגר לאחר שנקבע, כי עשה בתוך זמן קצר את המעשה הנכון, וכי לפי העובדות לאשורן, לא דבק רבב בהתנהלותו.

58. העתירה נגד המינוי נדחתה ביום 18.1.2016, וביום 1.3.2016 פורסמו נימוקי השופטים.

59. בפסק הדין קבע כב' השופט ג'ובראן, בהתייחסו לד"ר מנדלבליט: "על פני הדברים, אינני סבור כי בהתנהלותו ב'פרשת הרפז' דבק בו דופי המעיד על פגם ערכי-נורמטיבי. [...] במקרה שלפנינו, היועץ המשפטי לממשלה וינשטיין נמנע מלציין את סיבת הסגירה במפורש, אך למקרא החלטתו לסגירת תיק החקירה, דומה כי התיק נסגר, בין היתר, משיקולי חוסר אשמה".

כב' השופט סולברג קבע בפסק דינו, כי: "למקרא החלטת היועץ המשפטי לממשלה על סגירת תיק החקירה עולה כי זו מבוססת על שני אדנים מרכזיים – האחד בתחום הראייתי, השני בנושא האשמה. [...] מדברים אלו נובע כי אין מדובר במעשים המעידים על 'דופי ערכי מובנה'".

כב' השופט עמית קבע אף הוא בפסק דינו: "לטעמי, לא הונחה תשתית שיש בה כדי להצביע על פגם ערכי-נורמטיבי שדבק במנדלבליט".

60. בעקבות פסק הדין בעתירה נגד המינוי, פנה, ביום 28.7.2016, בא כוחו של ד"ר מנדלבליט, עו"ד ז'ק חן (להלן: "עו"ד חן"), לפרקליט המדינה דאז, עו"ד ניצן, בבקשה להנחות את משטרת ישראל לגנוז את תיק החקירה בעילה של העדר אשמה.

61. עו"ד חן ציין בפנייתו, כי ד"ר מנדלבליט טרם קיבל הודעה רשמית ממשטרת ישראל על העילה בגינה נגזו התיק, וכי ככל הידוע, תיק החקירה מופיע עדיין כתיק פתוח ברישום המשטרה. לטענת עו"ד חן, עו"ד וינשטיין לא ציין בהחלטתו את עילת הסגירה, וזאת בניגוד למקובל, ובשונה מהחלטות אחרות של עו"ד וינשטיין עצמו, לרבות בתיקי נחקרים אחרים בפרשת הרפז.

62. עו"ד חן הסתמך בפנייתו על החלטת בג"ץ בעתירה נגד המינוי. לטענתו, פסק דינו של בג"ץ הביא לתמורה משמעותית מאד במצב המשפטי של ד"ר מנדלבליט, ובעקבותיו ברור, כי יש לגנוז את תיק החקירה בעילה של העדר אשמה.

63. מדברי עו"ד ניצן שנמסרו לנציבות, בכתב ובעל פה, עולה, כי לנוכח פנייתו של עו"ד חן, התעורר צורך לברר שני עניינים. העניין הראשון – גוף בקשתו של עו"ד חן בדבר עילת הסגירה הנכונה בתיק; והעניין השני – האם ראוי שהפרקליטות, אשר כל אנשיה כפופים לד"ר מנדלבלט, וחלקם אף היו מעורבים בליווי תיק החקירה ובגיבוש החלטות קודמות בו, תקבל החלטה בעניין סגירתו, והאם אין בכך חשש לניגוד עניינים, ולו למראית עין.

64. בנושא בקשתו של עו"ד חן לגופה, רשם עו"ד ניצן, בתרשומת מיום 16.3.2017, בין היתר, את הדברים הבאים:

"מתיאור קביעות בית המשפט העליון לגבי התנהגותו של מנדלבלט, נלמד כי בית המשפט העליון סבר לכאורה שאין מדובר בהתנהגות פלילית, ולא סבר כי מדובר בענין של חסר ראייתי בלבד.

היינו, משתמע כי לדעת בית המשפט העליון, תיק זה צריך היה להגנו מ"חוסר אשמה". [...] לא למותר לציין את שנקבע בבג"ץ קבלרו: "אפשר בהחלט לתאר מקרים שיש בהם שמץ של ראיה, ועם זאת, בהתחשב במהות הראיה, במשקל הראיה ובכל נסיבות המקרה, אין זה ראוי שהמשטרה או הפרקליטות יסתמכו על שמץ זה כדי להשאיר על כנו כתם של חשד באדם".

בישיבה שקויימה בלשכתי ביום 27.9.16 בה השתתפו: מר שלמה למברגר, פרקליט מחוז תל-אביב (פלילי); מר דן אלדד, מנהל המחלקה הכלכלית בפרקליטות המדינה; מר שלומי אברמזון, המחלקה לתפקידים מיוחדים בפרקליטות המדינה; גב' טוני גולדנברג, פרקליטות מחוז תל-אביב (פלילי) – אשר כולם ליוו הטיפול בתיק זה – וכן עוזרי, הדעה הכללית היתה כי אכן מן הראוי היה, לאור דברי בית המשפט שצוטטו לעיל, ובהתחשב במבחן בפס"ד קבלרו, לסגור התיק בעילה של חוסר אשמה. הושמעו מגוון דעות באשר להנמקה המדוייקת לכך, אולם כאמור, לגבי השורה התחתונה, כולם היו תמימי דעים" (ההדגשות במקור).

65. באשר לשאלת ניגוד העניינים, רשם עו"ד ניצן בתרשומת האמורה כדלהלן:

"עם זאת, עלה קושי ממשי בישיבה בקבלת החלטה כאמור משום שאפשר בהחלט שכלל המשתתפים, ובראשם הח"מ, מנועים מלקבל החלטה באשר

לעילת הגניזה, מחמת החשש לניגוד עניינים, ולו למראית עין, בהיותנו כפופים ליועץ המשפטי לממשלה. אני אישית מנהל עמו קשר עבודה ישיר, רצוף ויומיומי. ובמקביל היינו כולנו מעורבים בליווי התיק ובגיבוש החלטות קודמות בו, לרבות ההחלטה הסופית אשר התקבלה על ידי היועץ המשפטי הקודם, בהמלצתי.

לגבי שאלת החשש לניגוד עניינים, קיימתי סבב התייעצויות עם המשנים ליועץ, רז ניזרי, משנה ליועץ המשפטי לממשלה (פלילי); ודינה זילבר, משנה ליועץ המשפטי לממשלה (יעוץ) – הבקאים בסוגיות שבתחום ניגוד העניינים, וכן עם עמית איסמן, המשנה לפרקליט המדינה (תפקידים מיוחדים) – בפועל, וכולם סברו כי עדיף היה שלא הח"מ ולא מי מפרקליטי המדינה יקבל החלטה בבקשתו של מנדלבליט".

66. עו"ד ניצן מסר לנציבות, כי אחד השיקולים שעלו במסגרת התייעצות האמורה, היה השיקול הנזכר לעיל בדבר "כורח השעה", לפיו במקרים מסוימים, בלית ברירה, יש לקבל החלטה גם תחת מראית עין של חשש לניגוד עניינים. ברם, כאמור, היתה תמימות דעים שלא לעשות כן. לדברי עו"ד ניצן, הסברה שבבסיס העמדה האמורה היתה, כי במקרה זה קיימת ברירה שלא להחליט, אלא להמתין עד לסיום כהונתו של ד"ר מנדלבליט כיועץ משפטי לממשלה, אז יוסר החשש לניגוד העניינים של מקבלי ההחלטה בעניינו.

67. בעקבות זאת, החליט עו"ד ניצן להימנע מקבלת החלטה בנוגע לפנייתו של עו"ד חן, וביום 16.3.2017 הודיע לאחרון על החלטתו זו, בעל פה.

דיון והכרעה בעניין עילת הסגירה

68. כאמור, בירור תלונתך עורר שאלה בדבר עילת סגירת תיק החקירה נגד ד"ר מנדלבליט ואופן תיעודה ברישום המשטרה.

69. מהשתלשלות העניינים שפורטה לעיל עולה, כי עו"ד ניצן נמנע מלהורות מהי עילת הסגירה שתירשם במחשב המשטרה, דבר שהוביל להשאת תיק החקירה של ד"ר מנדלבליט פתוח ברישומי המשטרה. זאת, חרף פניות מפורשות של עו"ד גולדנברג בעניין זה לאורך מספר חודשים.

70. השארת תיק החקירה של ד"ר מנדלבלית פתוח ברישומי המשטרה, עומדת בניגוד לאופן סגירת התיקים לגבי חשודים אחרים בפרשת הרפז, ואף אינה תואמת את הקבוע בסעיף 62(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

71. אין מדובר בעניין טכני. תיק משטרה פתוח בעבירות חמורות אינו דבר של מה בכך והינו, עבור רבים, בבחינת כתם, המשליך על יושרת האדם, ועלול לעורר תהיות ומחשבות, שיש בהן לפגוע בשמו הטוב, כמו גם באמון הציבור בנושא המשרה הציבורית וכלל כוחו ומעמדו הציבורי.

72. הנה נא, הותרת תיק המשטרה פתוח הינה בבחינת התנהלות בלתי ראויה.

73. עוד עלה מהשתלשלות העניינים שפורטה לעיל, כי פרקליט המדינה הוסיף ונמנע מלהורות מהי עילת הסגירה שתירשם במשטרה, אף לאחר פניית בא כוחו של ד"ר מנדלבלית אליו בנושא. זאת, משום שבמועד זה, שימש ד"ר מנדלבלית כיועץ המשפטי לממשלה ונוצר חשש לניגוד עניינים בקבלת ההחלטה.

74. החלטת פרקליט המדינה שלא להחליט, ניתנה בכובד ראש, לאחר סדרת דיונים בהשתתפות גורמים בכירים, ביניהם משנים ליועץ המשפטי לממשלה ומשנים לפרקליט המדינה. יש בהחלטה זו כדי להצביע וללמד על עצמאותה המקצועית של פרקליטות המדינה והעומד בראשה.

75. עם זאת, הגם שהנני האחרון מלהמעיט מהשיקול הנכבד של ניגוד עניינים כמצוין לעיל – באיזון שנדרש בין החשש למראית עין לבין כבודו ושמו הטוב של כל אדם, גם אם הוא נושא תפקיד ציבורי, הנני סבור כי הכף נוטה לטובת ההכרעה המקצועית, כמו זו שהוכרה בפרקליטות כנכונה ונדרשת לאחר פסיקת בג"ץ.

76. לא אוכל שלא להזכיר, כי התוצאה הקשה במקרה זה הינה תולדה של ההחלטה להימנע מלהורות בדבר אופן סגירת הרישום המשטרתי הפתוח, זמן רב לפני מינויו של ד"ר מנדלבלית לתפקיד היועץ המשפטי לממשלה – קרי, זמן רב לפני שנוצר החשש האמור לניגוד עניינים, כאמור לעיל.

77. אוסיף ואציין, כי החלטת פרקליט המדינה שלא להחליט, נמסרה לפרקליטו של ד"ר מנדלבלית שלא במכתב רשמי אלא בשיחה בעל פה.

78. יכול והשיחה בעל פה היתה נוחה וטובה לצדדים באותה שעה. ברם, עם כל הכבוד, רצונות הצדדים ונוחיותם אינם שיקולים האמורים להסיט הוראות שגורות וקבועות עלי חוק. על החלטה בבקשה המוגשת בכתב, להיענות בכתב.

79. למענה בכתב מעמד ותוקף משלו. לתשובה בכתב כוח הצהרתי, שאמור למנוע פרשנויות ותלי מחשבות, שאין בהם לעתים ולא כלום. הימנעות ממתן תשובה בכתב, אין בה כדי להעלים הבעיה. אדרבא, היא בבחינת הלכה "שנתעלמה מן העין", האסורה בתכלית, פן תתחלף בהשערה רעה, כמו במקרה דנן.

סיכומם של דברים

80. ד"ר מנדלבליט נחקר בתיק לפני כשש שנים, בגין התנהלותו כארבע שנים קודם לכן, עת שימש כפרקליט הצבאי הראשי. התנהלות זו נבחנה היטב בידי מבקר המדינה דאז, משטרת ישראל, צוות פרקליטים בכיר בראשות פרקליט המדינה דאז, היועץ המשפטי לממשלה דאז, ועדת האיתור למשרת היועץ המשפטי לממשלה ובית המשפט העליון בשבתו כבג"ץ.

81. חומרי חקירה רבים היו מונחים בפני צוות החוקרים והפרקליטים, ואלה בחנו אותם לעומקם, ובסופו של דבר התקבלה ההחלטה לסגור את התיק.

82. נחה דעתי, כי מלוא החומר הרלוונטי היה מונח בפני גורמים אלה, ובחומרים שפורסמו לאחרונה בתקשורת אין כל חדש.

83. אחת ההקלטות בתיק נמצאה כהאזנת סתר, ולא היה כל מנוס מהוצאתה מחומר החקירה ומחיקת כל התייחסות אליה. בדיעבד הוחוור, כי לא היה בהקלטה זו להביא לשינוי התמונה הראייתית וכלל שיקולי ההעמדה לדין בתיק.

84. ההחלטה לסגור את התיק לא באה לידי ביטוי ברישום המשטרתי. זאת, למרות שנושא זה עלה בפני הפרקליטות מספר פעמים, עוד בסמוך לקבלת ההחלטה.

85. הותרת התיק פתוח ברישומי המשטרה הינה בבחינת התנהלות בלתי ראויה.

נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות (נת"ס)
משרד המשפטים

86. בקשתו של ד"ר מנדלבליט לסגור תיק החקירה הפתוח בעניינו, נותרה פתוחה, בשל החשש לניגוד עניינים, שלהשקפתי אמור היה לסגת מול בקשת אדם לניקוי שמו, כאשר אליבא דפרקליטות, נכון היה לסגור התיק בהעדר אשמה, לאור פסיקת בג"ץ.

87. מצאתי פגם בהימנעות הפרקליטות מליתן מענה בכתב לבקשת ד"ר מנדלבליט לסגור התיק במשטרה בעילה של היעדר אשמה.

בכבוד רב,

דוד רוזן, נציב